

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 05
Rotel 0502

PROTOKOLL
2022-03-07
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 114
Mål nr B 8606-20

Sid 1 (6)

RÄTTEN

Hovrättsråden Sven Jönson och Angelica Jonsson, referent, tf. hovrättsassessorn Emil von Schinkel samt nämndemännen Lars Forsell och Solveig Fröberg

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Referenten

PARTER

Klagande och motpart

Alexander Gustafsson, 19920324-5213
Postia 2372
214 13 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Kinora Awrohum
September Advokatbyrå AB
Kaplansbacken 4 B
112 24 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Thomas Bodström
Advokatbyrån Bodström & Partners Stockholm AB
Box 3431
103 68 Stockholm

Klagande och motpart

Seniora åklagarna Annika Wennerström och Tove Kullberg
Åklagarmyndigheten
Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet

SAKEN

Synnerligen grovt narkotikabrott m.m.; nu fråga om begäran om utredningsåtgärd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts deldom 2020-07-09 i mål B 13010-18

Alexander Gustafsson har begärt att hovrätten ska förelägga åklagarna att ta fram handlingar från utredningen. Han har uppgett att han kan ange vilka handlingar som ska tas fram först efter det att han, tillsammans med sina försvarare och en IT-expert, har fått möjlighet att gå igenom följande material:

Dok.Id 1798407

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 10

Telefon
08-561 670 00
08-561 672 90

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

- Flugsvamp 1:s samtliga databaser,
- Flugsvamp 2:s samtliga databaser,
- Flugforums databas,
- Btcrels samtliga databaser,
- Flugwikis samtliga databaser,
- Mysql program så att databaserna kan hanteras likt tidigare sittning,
- Färdiga uppsättningar av Flugsvamp, Adminsidan, Flugforum, Flugwiki från tidigare sittning (ifall samma dator används),
- All webb/hemsidekod för Flugsvamp, Flugforum, Adminsidan, Flugwiki, Bitcoinsidan,
- Reinfeldts PGP-nycklar,
- Privata nycklar för onion-adresser,
- Netrouting-scripten (Freelancer samt det som återskapats)
- Hawkhosts samtliga loggar och
- Kommunikation med Mega.

Alexander Gustafsson har som skäl för sin begäran anfört i huvudsak följande.

Åklagarna har i ett beslut den 16 februari 2022 avslagit hans begäran om att få gå igenom det begärda materialet, ett material som försvaret inför förhandlingen i tingsrätten fick möjlighet att undersöka. Det innebar inga problem rent tekniskt att sätta upp aktuella sidor. Mot bakgrund av att åtalet i tingsrätten var utformat som att Flugsvamp 2.0 endast haft en administratör – Alexander Gustafsson – inriktades sökningarna mot att bedöma om det fanns en eller flera administratörer. Undersökningen resulterade i att försvaret kunde visa att det fanns flertalet administratörer för Flugsvamp 2.0 vilket föranledde, tillsammans med andra omständigheter, att tingsrätten friade Alexander Gustafsson i den delen.

I överklagandet till hovrätten har åklagarna justerat gärningsbeskrivningen med ett nytt femte stycke samt tillfört ett ansvarsyrkande i andra hand för medhjälp till gärningarna. Det är alltså först i hovrätten som försvaret har fått en viss inblick i vilka moment och omständigheter som läggs Alexander Gustafsson till last i dessa delar. Omständigheter som inte på något sätt var aktuella eller vid tidpunkten för den tidigare undersökningen

av det begärda materialet relevanta för försvaret att studera eller motbevisa. Mot bakgrund av att åklagarna först i hovrätten tillfört åtalet nya grunder och andrahandsyrkanden är det viktigt att försvaret får gå igenom det begärda materialet på nytt för att kunna förbereda ett försvar utifrån de nya förutsättningarna. Det är även en grundläggande rättighet för en tilltalad att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar (artikel 6.3 Europakonventionen).

Allt material som efterfrågas finns redan i form av rena filer. Materialet har sedan tidigare bearbetats och extraherats och är därmed lättillgängligt för utredarna. Samma material har använts för framtagande av underlag till bland annat ett tilläggsprotokoll. Det begärda materialet utgör således inte s.k. råmaterial och material från raderat utrymme som måste återskapas.

Av 23 kap. 18 a § rättegångsbalken framgår att den misstänkte och försvararen som huvudregel har rätt att ta del av det som förekommit vid förundersökningen. Försvarets rätt till insyn enligt bestämmelsen omfattar både det som tagits in i förundersökningen och sidomaterialet. Denna rätt gäller fram till dess att åtalet slutligt har prövats.

Åklagarna har motsatt sig begäran och anfört i huvudsak följande.

Försvaret har begärt att hovrätten ska förelägga åklagarna att ta fram handlingar från utredningen, men har inte närmare angett vilka delar som ska tas fram. Det digitala utredningsmaterialet som räknas upp i försvarets skrivelse är oerhört omfattande. Det består dels av sidomaterial, dvs. material som inte befunnits ha betydelse för åtalet och som därför finns i sidomaterialet, dels grundmaterial som inte har undersökts i sin helhet, t.ex. raderad data som endast kan undersökas med användning av sökord. Informationen är inte bearbetad genom att den sparats ner i nya filer eller på annat sätt materialiserats och förekommer således inte heller i sidomaterialet. Material som i sin helhet inte förekommer vid förundersökningen är att betrakta som s.k. råmaterial. I sådant material föreligger ingen rätt till insyn.

Alexander Gustafsson och hans försvarare har ändå mot bakgrund av allvaret i de misstankar som riktas mot honom fått insyn även i råmaterialet, genom att han

tillsammans med sina försvarare fått möjlighet att gå igenom materialet vid olika sittningar i polisens lokaler.

En del av det material som nu begärs insyn i har tidigare lämnats ut med förbehåll. Utlämnat material har således varit tillgängligt för försvaret sedan våren 2020. Merparten av det material som har lämnats ut har inte återlämnats. Åklagarnas uppfattning är att rätten till insyn i utredningen är väl tillgodosedd genom dessa åtgärder.

Det material som försvaret önskar gå igenom innehåller information som kan användas i brottsliga sammanhang (t.ex. kod för marknadsplatsen) och kan t.ex. innehålla information som kan användas för att återskapa plånböcker för kryptovaluta med saldo.

Efter föredragning fattar hovrätten följande

BESLUT (att meddelas 2022-03-08)

Hovrätten avslår Alexander Gustafssons yrkande att åklagarna ska förläggas att företa åtgärd enligt 23 kapitlet rättegångsbalken.

Skälen för beslutet

Av 51 kap. 12 § tredje stycket rättegångsbalken följer att hovrätten – om det i mål om allmänt åtal behöver företas en åtgärd enligt 23 kapitlet – får meddela åklagaren föreläggande om det. I det angivna kapitlet regleras bl.a. den misstänktes rätt att ta del av det material som förekommit vid en förundersökning och att begära kompletteringar av en slutförd förundersökning.

Alexander Gustafsson har begärt att åklagarna ska föreläggas att från utredningen ta fram handlingar, som han närmare kan precisera först efter en genomgång av bl.a. vissa databaser. Då det i begäran inte har konkretiserats vilka handlingar som avses, är

det inte möjligt för hovrätten att förelägga åklagarna på det sätt som han har yrkat. Hans begäran i den delen kan således inte bifallas.

Alexander Gustafssons framställan får även anses innefatta som en begäran om att han, med stöd av 23 kap. 18 a § rättegångsbalken, ska få göra sökningar i det material som har angetts i begäran. Enligt bestämmelsen har den misstänkte och försvararen när slutdelgivning skett rätt att ta del av det som har förekommit vid förundersökningen. Denna rätt gäller även efter det att åtalet har väckts och fram till dess att åtalet slutligt har prövats. Insynsrätten omfattar hela utredningsmaterialet, dvs. både material som finns i förundersökningsprotokoll och i sidomaterial (material som tagits fram under förundersökningen men som inte har fogats till förundersökningsprotokollet). Material som har lagrats elektroniskt och som har tagits fram från en i beslag tagen dator eller annan bärare av elektronisk information har ansetts utgöra förundersökningsmaterial som den misstänkte har rätt till insyn i. Det motsatta har ansetts gälla beträffande sådant elektroniskt lagrat material som inte har tagit fram under förundersökningen (se Ekelöf m.fl., Rättegång V, åttonde upplagan, s. 143 f. och Åklagarmyndighetens RättsPM 2019:1 s. 32 f.).

Det kan konstateras att parterna har olika uppfattningar när det gäller frågan om hela eller endast delar av det aktuella materialet har tagits fram vid den granskning som polisen har gjort. Hovrätten finner emellertid inte anledning att ifrågasätta åklagarens uppgifter om hur materialet har hanterats under förundersökningen. Delar av det material som omfattas av Alexander Gustafssons begäran har därmed inte förekommit under förundersökningen på det sätt som anges i 23 kap. 18 a § rättegångsbalken, och omfattas således inte av Alexander Gustafssons insynsrätt.

Det aktuella materialet utgörs emellertid till viss del av sidomaterial som Alexander Gustafsson i och för sig har rätt att ta del av. Hans begäran avser ett mycket omfattande material. Som begäran är formulerad är det inte möjligt för hovrätten att bedöma vilka delar av hans begäran som utgör sidomaterial och inte heller om begäran avser material som tidigare har lämnats ut till honom. Hans begäran om att få ta del av materialet med stöd av 23 kap. 18 a § rättegångsbalken kan därmed inte bifallas.

Alexander Gustafssons framställan får vidare anses innefatta en begäran om att förundersökningen ska kompletteras. Av 23 kap. 3 § rättegångsbalken framgår att en förundersökning leds av polisen eller åklagaren samt att åklagaren, när förundersökningen leds av honom eller henne, får anlita biträde av polisen för att genomföra den. En förundersökning bedrivs således av åklagare och polis. Den åtgärd som Alexander Gustafsson vill få till stånd – att han, tillsammans med sina försvarare och en IT-expert, ska ges möjlighet att göra egna sökningar i det elektroniska materialet – omfattas inte av någon bestämmelse i 23 kapitlet rättegångsbalken. Hans begäran om att förundersökningen ska kompletteras kan därför inte bifallas.

Alexander Gustafssons yrkande ska därför avslås.

Beslutet får inte överklagas särskilt.

Angelica Jonsson
Protokollet uppvisat/